

Satsningar på ökad användning av AI i Skåne 2022 till 2024

Bakgrund

Definition av AI

EU-kommissionen beskriver AI (Artificiell Intelligens) som ”ett system som uppvisar ett intelligent beteende genom att analysera sin omgivning och agera, med någon nivå av självbestämmande. AI-baserade system kan vara ren mjukvara eller inbyggd i hårdvara.”

Exempel på användning är digitala assistenter i mobiltelefoner, automatiserade beslutsprocesser, självkörande bilar, bilddiagnostik inom cancervård, inventering av skogsbestånd eller analys av många datakällor för att ta fram mer exakta beslutsunderlag och prognoser.

Varför satsar Sverige på AI?

Regeringskansliet anser att det ligger i Sveriges intresse att stimulera innovativa tillämpningar och användning av AI på olika sätt i samhället eftersom AI har potential att bidra till ökad ekonomisk tillväxt såväl som lösningar på miljömässiga och sociala samhällsutmaningar. Redan i dag finns exempel på att AI kan bidra till att bättre identifiera sjukdomar, minska energianvändningen, reducera trafikolyckor, effektivisera industriell produktion, utveckla nya läkemedel och förkorta handläggningstider.

Enligt Vinnova ligger en stor potential i till exempel att automatisera funktioner i etablerade verksamheter, utveckling av nya affärsmodeller och att transformera värdekedjor och sektorer till helt nya utvecklingsspår. För offentliga verksamheter är potentialen för ökad kvalitet och effektivitet stor. Möjligheterna att utveckla lösningar på sociala och miljömässiga utmaningar bidrar även till Sveriges möjligheter att nå målen i Agenda 2030.

AI Sweden – ett nationellt program

För att driva på tillämpningen av AI i Sverige beslutade regeringen 2019 att etablera AI Sweden som ett nationellt program för tillämpad Artificiell Intelligens. Verksamheten finansieras av den svenska regeringen via Vinnova samt av ca 120 partners inom den offentliga och privata sektorn över hela landet. Uppdraget är att påskynda användningen av AI till nytta för samhället, för ökad konkurrenskraft och för alla som bor i Sverige.

AI Sweden består av en nationell organisation och nio regionala noder spridda över Sverige. Region Skåne är partner till AI Sweden sedan starten 2019 och en nod av AI Sweden etablerades i södra Sverige 2020 (nedan kallad AI Syd) med Mobile Heights som samarbetspartner.

Nuläge

Sedan etableringen av AI Syd 2020 har ekosystemet i södra Sverige utvecklats positivt, flera organisationer har ökat sina insatser inom AI och samverkan har ökat. Trots en positiv utveckling är kunskapsnivån generellt inom AI låg bland små och medelstora företag och offentliga organisationer. Ökad kunskap krävs om hur AI kan bidra till att öka produktiviteten och till lösningar på samhällsutmaningar. Inom både företag och offentliga organisationer behövs en ökad insikt i vilka möjligheter AI kan innebära för den egna organisationen. Samtidigt hindras utvecklingen av brist på resurser med kompetens inom datavetenskap, maskininlärning och affärs och organisationsutveckling med stöd av AI både regionalt och nationellt. Enligt Tech-Sverige saknas 70 000 personer för att täcka kompetensbehoven inom tech-sektorn 2024.

Tillväxtanalys rapport [Drivkrafter för ökad användning av AI](#), visar att den stora majoriteten av företag fortfarande har svårt att integrera AI i sin kärnverksamhet. Enligt Statistiska centralbyråns statistik för användning av AI (2019), använder bara 5,4 procent av de svenska företagen AI (SME 4 % och stora bolag 30%) och 10,2% av offentliga sektorn. Inom offentlig sektor används AI framför allt av regionerna. De vanligaste användningsområdena för AI inom offentlig sektor är att förbättra interna processer eller en existerande produkt eller tjänst. Enligt SCB ser många företag och organisationer bristen på kompetens och utbildning bland personalen som ett stort hinder.

Resultat AI Sweden 2019-2021

AI Swedens ledord är "*investing together, sharing with many*" vilket ger ett fokus på initiativ som stödjer organisationens ca 120 partners att göra gemensamma investeringar och att dra maximal nytta av den kunskap som genereras gemensamt.

Tillsammans med partners har AI Sweden utvecklat erbjudanden inom följande områden: projekt för ökad tillämpning av AI, program för utbildning av förändringsledare inom AI (sk. Change agents), tillgång till nationell AI-infrastruktur (ex. stordatorer med hög kapacitet), partnernätverk för olika sektorer, expertgrupper inom t ex juridik och infrastruktur, program för att attrahera AI-kompetenser och strategiska projekt av nationellt intresse inom områden som till exempel informationsdriven vård, AI-lösningar för svenska språket, datadriven journalistik och AI för att tackla klimatförändringarna. Vinnova har beslutat att finansiera verksamheten i en förnyad programperiod 2022 till 2024.

Resultat för AI Syd 2020-2021

Ny struktur för ökad samverkan: Ett av resultaten för AI Syd är att det har startats upp en samverkan för näringsliv och offentliga aktörer för att stärka AI-utvecklingen regionalt. Under 2021 har två personer varit aktiva i att bygga verksamheten i Skåne. I Blekinge har en verksamhet etablerats i samarbete med Region Blekinge och Blue Science Park.

Samarbetet har nått ökat engagemang genom följande partners: Lunds kommun, Helsingborgs stad, Malmö stad, Ericsson, Volvo cars, KPMG, SEMCON, CGI, CGIIT, Tieto every, Sib Solution, Gimic, SWECO, Neodev, Skogsstyrelsen, SLU, SONY, Lunds universitet, Malmö universitet, Blekinge tekniska högskola, RISE, Linne universitetet, Region Blekinge och Region Skåne. På nationell nivå har den södra noden bidragit med 13% av totala antalet partners.

Ökad kompetensutveckling: Under perioden har deltagande företag fått en ökad insikt om möjligheterna med AI via föreläsningar och event. Ett flertal aktörer har engagemang på nationell nivå genom deltagande i projekt inom AI Sweden.

Aktörer från södra Sverige har deltagit i styrgrupp, expertgrupper inom etik, juridik och infrastruktur samt nätverk för kommuner och Regioner.

Nya samverkansprojekt: AI Syd har drivit flera nationella projekt tillsammans med partners över Sverige, bland annat en förstudie för AI och Klimat samt projekt och uppbyggnad av ett lab för att testa lösningar på känsliga data, s k EDGE lab.

Ett större projekt är "Barncentrerad AI" - ett av 15 globala pilotprojekt för utvärdering av UNICEF:s "AI policy for children". Projektet drevs tillsammans med Lunds universitet, Helsingborgs stad, Malmö stad och Lunds kommun.

Stöd till startups: Ett tjugotal AI start-ups i södra Sverige har identifierats genom [AI Swedens startup-program](#) och har inkluderats i det nationella ekosystemet.

Region Skåne har tagit aktiv del i AI Swedens regionala nätverk och seminarier.

Målgrupper för AI Syds verksamhet

AI-omogna aktörer

Inom ökad tillämpning av AI är målgrupperna framför allt näringsliv och offentlig sektor. Erbjudanden riktas efter målgruppernas mognadsgrad inom AI med målet att åstadkomma en stegvis förändring enligt mognadstrappan nedan.

1. **Förstå** - Organisationer ska ges insikt i möjligheterna inom AI och digitalisering. Målet är att fler inser nyttan av att prioritera digitalisering och AI i sin verksamhet.
2. **Agerar** - Fler organisationer prioriterar att arbeta aktivt med AI genom kontinuerligt lärande och innovation.
3. **Implementerar** - Fler organisationer når ökad affärs- och klimatnytta genom att implementera AI-lösningar i sin verksamhet.

AI-mogna aktörer

De mer AI-mogna aktörerna är en viktig målgrupp för att öka nationella och internationella samarbetsmöjligheter för regionens företag. Tech-sektorn inom Skåne och Blekinge är viktiga aktörer inom program för att engagera AI-kompetenser, labbmiljöer och som partners i nationella och internationella projekt.

Akademien som samarbetspartner

Ett samarbete med akademien är viktigt för utveckling av gemensamma insatser för näringsliv och offentlig sektor men också för samarbete på nationell och internationell nivå, till exempel inom expertgrupper, strategiska initiativ och gemensam forskning.

Satsningar för ökad regional kapacitet inom AI 2022 till 2024

Region Skåne erbjuder att fortsatt vara en av kärnparterna i AI Sweden i nästa period. Ett fortsatt partnerskap ger tillgång till kompetensutvecklings-program, verktyg, expertkompetens och infrastruktur som kommer att användas som bas för regionala satsningar. Arbetet i AI Syd fokuseras på att öka företags och offentliga aktörers kompetens och förmåga att använda AI. Eftersom mogenhetsgraden skiljer sig åt mellan olika aktörer, dvs. hur redo de är att ta till sig nya möjligheter med AI, behöver insatserna anpassas både för aktörer med låg kompetens inom AI och för dem som driver på utvecklingen.

Satsningen syftar till att nå följande sex mål:

1. Ökad insikt om möjligheterna med AI
2. Ökad tillämpning av AI
3. Ökad tillgång till AI-kompetens
4. Ökad tillgång till labbmiljöer
5. Ökat samarbete och innovationspartnerskap inom AI och digitalisering
6. Fler nationella uppdrag till skånska aktörer

Mål 1: Ökad insikt om möjligheterna med AI

Målet är att fler skånska aktörer har ett ökat intresse och kunskap kring möjligheterna med AI. Aktiviteterna omfattar events och utbildningar samt att engagera aktörer att delta i AI Swedens olika nätverk och kompetensutvecklingsinsatser. Effekt på kort sikt en ökad förståelse för möjligheter med AI och att fler aktörer experimenterar med AI-prototyper i delar av sin verksamhet.

Målgrupp: AI-omogna företag och kommuner.

Mål 2: Ökad tillämpning av AI

Målet är att fler aktörer har börjat implementera AI i sin verksamhet. Aktiviteterna omfattar genomförande av AI Swedens utbildningsprogram för förändringsledare, som ska stötta företag och kommuner att börja använda AI. Effekt på kort sikt är att fler aktörer använder AI i produkt och tjänsteutveckling.

Målgrupp: AI-intresserade företag och kommuner

Mål 3: Ökad tillgång till AI-kompetens

Målet är att skånska aktörer är aktiva i program för rekrytering och utveckling av AI-kompetenser. Aktiviteterna omfattar att genomföra AI Swedens olika kompetensprogram i Skåne i samverkan med FIRS Tech-grupp, större företag, universiteten och innovationsaktörer. Den kortsiktiga effekten är ökad tillgång till AI-kompetens och bättre möjligheter att attrahera internationell kompetens.

Målgrupp: Tech-bolag och AI-mogna aktörer

Mål 4: Ökad tillgång till labbmiljöer

Målet är att regionens aktörer har kunskap om och använder de labbmiljöer som byggs upp inom AI Sweden och i Skåne. Aktiviteterna innebär samverkan med AI Sweden kring att etablera ett labb i Skåne och att öka skånska aktörers engagemang i de nationella labbmiljöerna. Även en ökad samverkan mellan den nationella infrastrukturen inom AI Sweden och forskningsinfrastruktur såsom ESS och Max IV och Smart City Lab i Helsingborg är önskvärd. På kort sikt förväntas skånska aktörer ha ökat sin utvecklingstakt och regionen fått ökad attraktionskraft för internationella investeringar.

Målgrupp: Tech-bolag och AI-mogna aktörer

Mål 5: Ökat samarbete och innovationspartnerskap inom AI och digitalisering

Målet är att regionala projekt och aktörer inom digitalisering och AI kan samlas i en gemensam kreativ miljö för kunskapsutbyte, samarbete och ökad utveckling av innovationspartnerskap mellan privat och offentlig sektor. Förväntad effekt av satsningen är nya konkreta utvecklingsprojekt inom digitalisering och AI tvärs organisationsgränser.

Målgrupp: Regionala projekt (t ex DigITHub, AI för SME, AI Syd), innovationsaktörer, kommuner, företag och akademi

Mål 6: *Fler nationella uppdrag till skånska aktörer*

Målet är att fler regionala satsningar har ett nationellt uppdrag inom sitt specialiseringsområde. Genom ökad samverkan med AI Sweden kan skånska aktörer ges möjlighet att ta ett nationellt ansvar inom ett specifikt verksamhetsområde. Som exempel är Helsingborgs stad framgångsrika inom Smart city lab och kan ha potential att ta ett nationellt ansvar inom området. På kort sikt kan satsningen öka regionens attraktionskraft för nationella investeringar och samarbeten.

Målgrupp: Regionala testmiljöer/labbar inom regionala styrkeområden som har potential att ta ett nationellt ansvar kopplat till AI inom sitt område.

Styrstruktur på nationell och regional nivå inom AI Sweden

AI Sweden styrs genom följande forum:

- **Founders-/Partnerforum** - Region Skåne är representerat i AI Swedens partnerforum och nominerar kandidater till AI Swedens styrgrupp.
- **AI Swedens styrgrupp** - Under 2020 och 2021 har Region Skåne utsett Martin Güll, digitaliseringsdirektör i Helsingborgs Stad, att vara ledamot i styrgruppen. Björn Ekelund, har varit adjungerad ledamot i styrgruppen i egenskap av ordförande för vårdorganisationen Mobile Heights. Nya ledamöter utses under 2022.

Under 2022 till 2024 kommer ägarskap och styrning förstärkas på regional nivå

- **Styrgrupp för AI Syd** etableras tillsammans med aktiva parter och leds av Region Skåne.
- **Regional samarbetsgrupp** – Region Skåne kommer föreslå etablering av en nodägargrupp tillsammans med övriga regioner som äger noder inom AI Sweden. Syftet är att skapa en ökad regional samverkan och tydligare regional styrning inom AI Sweden.